

POLONYA'DA MALI KONULAR

Yabancılar için bilgi kaynağı

Polonya'da banka hesabı

Ev bütçesi

Tasarruflar

Kredi başvurusu

Uzun süreliğine Polonya'da kalmak üzere geldiğinizde, mali konularınızı düzenlemeniz faydalı olacaktır. Polonya yabancılar için farklı mali hizmetler sunmaktadır – bu hizmetlere ilişkin teklifler yabancıların yasal statüsü, memleketi ve gelirini nasıl sağladığına göre farklılık gösterir.

Polonya'da çok sayıda banka olup her biri yabancılar için farklı teklifler sunmaktadır. Yine her banka hesap açma ve kredi başvurusu sırasında farklı evraklar talep etmektedirler.

Banka seçiminde birden fazla bankanın güncel tekliflerini karşılaştırmak ve değerlendirmek sizin için en doğrusu olacaktır.

Polonya'da banka hesabı açılması

İşverenlerin birçoğu çalışanların maaşlarını banka hesaplarına yatırmaktadır. Dolayısıyla Polonya'da çalışmaya başlayacak olan yabancı için banka hesabına sahip olması gereklidir. Polonya'da elde edilen kazanç ve gelirimizi göstermek için banka hesap ekstresi gerekli olacaktır – örneğin oturma izni işlemleri için.

Her ne kadar bankaların teklifleri farklılık gösterse de, verilen hizmetlerden dolayı her bankanın kazanç sağladığını hatırlamak gerekir. Banka müşterisi banka hizmetlerinden faydalanmak amacıyla ödeme yaptığı için – banka seçimi sırasında sadece ihtiyaç duyulan belgelere bakmak yerine, ama aynı zamanda hesap kullanımına ilişkin masrafları da incelemek doğru olacaktır.

Banka tercihlerinde dikkat edilmesi gereken hususlar:

- Banka hesap açımı için gerekli belgeler (bazı bankalarda pasaport yeterli olabileceken, diğerlerinde hem pasaport hem de oturma kartı; bazen de PESEL kimlik numarası ve ikametgah belgesi istenebilir),
- Bankaya ulaşım ve banka hizmetleri (çok sayıda şubesi olup olmadığı, yabancı dillerde hizmet verip vermediği, sadece internet bankacılığı sağlayıp sağlamadığı gibi).
- Banka hesabına ilişkin komisyon ve masraflar (banka hesabı veya banka kartı için aylık hesap işletim gideri, havale masrafları veya bankamatik kullanımına ilişkin masraflar gibi).

Banka komisyonu ve masrafları listesi nedir?

Bu listede bankaları vermiş oldukları hizmetler için ne kadar kesintiler yaptıkları veya komisyon ve masraf aldıkları gösterilmektedir: hesap işletimi, banka kartı kullanımı, havaleler, yurtdışı havalesi, kredi kartı verilmesi, banka hesabı kullanımına ilişkin sabit bir ücret ödenip ödenmediği gibi.

Banka kartı/ ATM kartı

Bankada hesap açtırırken standart olarak banka kartı da gönderilmektedir (hesap açılışının ardından birkaç gün içinde). Bu kart sayesinde hizmet ve mal alımlarında hesabımızdaki mevduat kadar ödemeler yapabilir veya bankamatiklerden para çekebiliriz. Bazı bankalarda banka kartı ile ATM'lerden para çekimine banka komisyonu alınmaktadır – bu yüzden banka seçimi sırasında özellikle sormanızda fayda vardır.

Kredi kartı

Bankada hesap açılmasının ardından kredi kartı için başvuruda bulunulabilir – kredi kartı sayesinde belirlenen süreler içerisinde geri ödemek kaydıyla, banka tarafından sağlanan krediden faydalanmak mümkün olmaktadır. Bu sürenin aşılması halinde banka alınan kredi için faiz işletmektedir. Bankalar kredi kartını; düzenli gelire sahip olan ve kredi borçlarını düzenli olarak ödeyebilecek durumda olan müşterilerine vermektedir. Kredi kartı ile bankamatikten nakit çekimi yapılabilmesine rağmen oldukça masraflı olabilmektedir. Bazen bankalar kredi kartı kullanımından dolayı aylık işletim masrafı kesebilmektedirler.

Yabancı para/Döviz hesabı

Birçok banka müşterilerine döviz hesabı açma imkanı tanımaktadır – buna rağmen her bankada açılacak döviz hesapları farklıdır (döviz hesapları Euro, ABD doları ve İngiliz Sterlini, bazen de İsviçre Frangı olabilmektedir). Döviz hesaplarına ilişkin şartlar Polonya para birimi PLN/zlotiden farklı olabilmektedir. Bilgilerimize göre Polonya bankalarında Ukrayna, Rusya, Vietnam, Çin, Türkiye ve Belarus para birimlerinden hesap açılmamaktadır.

Döviz alım ve satışı

Polonya'da döviz alım ve satışını bankalarda veya döviz bürolarında („kantor”) yapmak mümkündür. Döviz kurları her gün değişmektedir. Genellikle yabancı bir para birimini zloti dışında başka bir yabancı para birimine değiştirmek doğrudan olmamaktadır – önce satış yaptığımız yabancı para birimi Polonya zlotisine çevrilmekte ve ardından satın almak istediğimiz para birimine o kur üzerinden satış yapılmaktadır. Döviz ortalama kuru her gün Polonya Merkez Bankası tarafından belirlenmektedir. Güncel döviz kurlarını aşağıdaki web sayfası üzerinden kontrol etmek mümkündür.

<http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/kursy/kursya.html>

Parasal hususlar ve yabancıya oturma hakkı sağlanması

Uzun süreli AB oturma izni verilmesine ve de örneğin aile üyelerine Polonya'da oturma hakkı verilmesine ilişkin başvurular, başvuru dilekçesinin verilmesinden evvel son beş yıl içerisindeki gelirlerin sistematik olarak belgelendirilmesini gerektirmektedir. Banka hesap ekstresi, başvuru yapan kişinin düzenli bir geliri olduğunu gösteren bir belgedir.

Ev bütçesini nasıl planlamak gerekir?

Ev bütçesini neden planlamalıyız? Her şeyden evvel neler için harcamalar yaptığımızı ve nerelere yapmamız gerektiğini tespit edebilmek için. Ev bütçesi planlaması yaparken, ne kadar gelirimiz olduğunu ve ne tür harcamalarımız olduğunu dikkate alarak başlamak gerekir. İşte üç adımda ev bütçesi nasıl hesaplanır açıklıyoruz.:

1.Adım

Sabit gelirlerimizi kağıdın bir tarafına yazacağımız bir liste hazırlıyoruz (maaş, maddi yardımlar, diğer gelirler – son aya ait olmak üzere), diğer tarafa düzenli aylık ev giderleri (kira, aidatlar, elektrik ve su), ulaşım masrafları, beslenme, telefon aboneliği masraflarını not ediyoruz. Ayrıca her ay akrabalara maddi yardımda bulunuyor veya herhangi bir amaçla tasarrufta bulunuyor isek, harcamalar kısmına ek olarak bunu da yazıyoruz.

2.Adım

Listemize daha sonra düzenli olmayan amayılı içinde ortaya çıkan diğer harcamalarımızı yazıyoruz (örneğin okul çağındaki çocukların masrafları, otomobil bakımı, sigorta, tatil masrafları, giyim veya eğlence için harcadığımız masraflar gibi). Bu listeyi yıl içerisinde güncelleyecek şekilde, uzun bir süre tutmakta fayda var. Genellikle yıl boyunca düzenli olmayan harcamaları hatırlamak zordur. Liste tamamlandıktan sonra toplamını alıyor ve 10'a bölüyoruz (hesaplamanın kolay olması amacıyla). Ve ardından 1.Adım kısmında yer alan listemize ek masraflar olarak ekliyoruz. Bunu „düzenli harcamalar için pay” olarak yazabiliriz. Esas amaç yıl boyunca yapmamız gereken düzenli harcamalarımızı her ay için öngörebilmektir.

Şimdi listemizdeki giderleri gelirimizden düşerek, eksi/artı bilançomuz olduğunu görebilir ve gelirimizin harcama ve masraflarımız için yeterli olup olmadığını anlayabiliriz. Eğer yeterli ise kalan tasarruflarla neler yapabileceğimizi planlayabiliriz. Eğer yeterli değil ise, bütçemizi nasıl tamamlarız ve artı gelir elde edebiliriz onu düşünmeliyiz. Bunun için ya harcamalarımızı kısabiliriz, yada ek gelirler arayışına girebiliriz.

3.Adım

Tasarruflarımızla neler yapacağımızı planlamalıyız. Yatırım veya tasarruflarımızı planlamadan önce, öngörülemeyen ama her zaman ortaya çıkan harcamalar için bir miktar parayı kenara koymakta fayda vardır. Kişisel ihtiyaçlara bağlı olarak bu miktar 1000 PLN veya 10000 PLN yada daha fazla olabilir – beklenmeyen durumlar için mali bir güvence yaratmayı amaçlıyoruz. Her ay bu amaçla bir miktar parayı kenara koymaya değerlidir.

Bunu yaptıktan sonra, geri kalan tasarruflarımızla neler yapabileceğimizi planlayabiliriz – ve bunu bir an evvel yapmakta fayda vardır. Aksi takdirde bu tasarruflarımızı harcıyoruz (en azından uzmanlar böyle olduğunu iddia ediyor).

Bu bütçenin hazırlanması için kalem ve kağıt yeterli olacaktır, Polonya'da ayrıca faydalanabileceğimiz hazır halde doldurulmayı bekleyen online programlar veya mobil uygulamalar mevcuttur. „Arama motorlarına „budżet domowy” (ev bütçesi) yazmak ve aratmak yeterlidir.

Polonya'da kredi almak veya borçlanmak

Polonya'da kredi almak veya borçlanmak, yabancının yasal statüsü ile alakalıdır. Ayrıca yabancının gelirleri ve de bankaların sunmuş olduğu tekliflerle ilintilidir. Bankalar dışında diğer mali kuruluşlar ve Kredi ve Tasarruf Mevduatı Kuruluşları-Kooperatifler (SKOK) kredi sağlamaktadır.

Genel olarak yabancının yasal statüsü Polonya ile ne kadar bağlı ise, o derecede borç almak veya kredi çekmek mümkündür. Dolayısıyla bu alanda en fazla imkanı olan şahıslar, Polonya'da sürekli oturma hakkına sahip olan kişilerdir. Süreli oturma iznine sahip yabancılar, sürekli oturma hakkına sahip olanlara göre daha kısa vadeli kredi alabileceklerdir.

Kredi veya borç alımında gerekli belgeler genellikle: geçerli bir pasaport, süreli veya sürekli oturma kartı, Polonya'da ikametgah belgesi, PESEL kimlik no ve belgelendirilmiş gelir (çalışma izni veya iş sözleşmesi), vergi beyannamesi, hangi ülke vatandaşı ise o ülkeden kredi raporu olabilmektedir.

Bankalar 6 veya 12 aylık gelir gösterilmesini talep edeceklerdir (iş sözleşmesi olduğu takdirde daha kısa süreli isteyebilirler). Yabancı dilde olan sözleşmelerin yeminli tercüman tarafından lehçeye tercüme edilmiş halini sunmak gerekir. Kredi çekilmesi veya borç alınmasına ilişkin süreç Polonyalılara göre daha uzun sürebilir. Bankanın ayrıca Polonyalılara nazaran kredi çekimine ilişkin komisyon ve masrafları daha yüksek olabilir. Bunun sebebi yabancıların „yüksek risk taşıyan müşteri” sınıfında görülmesidir.

Yabancı bunun dışında bazı Kredi ve Tasarruf Mevduatı Kuruluşları-Kooperatif (SKOK) kuruluşlarından borç alabilir.

Banka ve SKOK gibi kuruluşlar dışında diğer mali kuruluşlarından borç almak mümkündür. Bu kuruluşlar daha küçük miktarlarda borç vermektedirler (en fazla tercih edilen 30 güne kadar vadeli düşük miktarlardaki borçlardır). Bu tarz kuruluşların teklifleri çok çeşitli olmakla birlikte genelde sürekli oturma kartı talep edilebilmektedir. Kolay olmakla birlikte masrafları daha fazladır. Yüksek faiz oranları dışında, zamanında ödenmediği takdirde yüksek ek ceza masrafları olabilmektedir – dolayısıyla bu tarz borç alımlarında dikkatli olmak ve belgeleri tam olarak incelemek ve okumakta fayda vardır. Polonya'da bankalar ciddi kontrol ve denetimler altındayken, diğer mali kuruluşlar bu tarz denetim ve kontrollere tabii değildirler – herhangi bir anlaşmazlık durumunda haklılığınızı ispat etmek zordur.

Mali kuruluşların denetimi

Bankanın size karşı adil davranmadığını düşündüğünüz takdirde – bununla ilgili olarak bankayı **Mali Denetim Komisyonu**'na (www.knf.gov.pl) şikayet etmek mümkündür. Denetim Komisyonu bankaların, SKOK gibi kuruluşların, sigorta ve emeklilik fonlarının çalışmalarını kontrol etmektedir. Bunların dışındaki diğer mali kuruluşlar bu kontrollere tabii değildir.

Polonya'da ayrıca bankaların, mali kuruluşların ve sigorta şirketlerinin faaliyetlerini kontrol eden Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów [Rekabet ve Tüketicinin Korunması Genel Müdürlüğü] (www.uokik.gov.pl) bulunmaktadır. Bununla birlikte ücretsiz olarak bilgi ve yasal danışmanlık sağlayan Stowarzyszenie Konsumentów Polskich [Polonya Tüketiciler Derneği] faaliyet göstermektedir (<http://www.skp.pl/>) tel: 801 440 220, 22 290 89 16.

Kredi masrafları

Kredi alımında kredi masraflarına ilişkin bütün bilgileri tam olarak sormak gerekir. Genel olarak bu masraflar üç çeşittir:

- faizler (yani kredi çekimi sonucu bankaya ödenmesi gereken faiz miktarı)
- komisyonlar (kredi çekilen miktar için talep edilen yüzdelik oran veya sabit miktar)
- ek masraflar (her banka ayrı olarak belirlemektedir. Bu masraflar ya ödeme sürelerindeki değişiklikler veya kredi ödeme biçimlerine göre değişir).

Yurtdışına para gönderimi

Yurtdışına havale gönderimi yapılacak kişinin banka hesabı mevcutsa, bu havale gönderimi banka aracılığıyla yapılabilir. Bu durumda havale gönderim yapılacak bankanın kodu olan SWIFT veya BIC kodu ve de IBAN banka hesap numarası gerekli olacaktır. Yurtdışından size para gönderimi için ise, Polonya'daki bankanızın SWIFT kodu ve IBAN banka numarasını (banka hesap numarasının başına PL koyulmaktadır) vermeniz elzemdir. Yurtdışı havale gönderim masrafları bankalara göre değişmektedir (20 zloti ile 250 zloti arası). Yurtdışı havale gönderimi genelde 3 iş günü sürmektedir.

Polonya'da yurtdışına para gönderimi yapan uzmanlaşmış firmalar faaliyet göstermektedir.

Bu firmalar aracılığıyla bankalardan daha hızlı bir şekilde, banka hesabı olmayan kişilere de para gönderimi yapmak mümkün olmakla birlikte, gönderim masrafı daha pahalıdır. Para gönderim masrafı gönderilen miktara göre değişim göstermektedir (örneğin 500 zloty için 10 zloty masraf alınmaktadır – bu masraf alıcının nakit olarak parayı çekmek istemesi durumunda iki katı kadar olabilmektedir).

Yayım Fundacja Polskie Forum Migracyjne [Polonya Göçmenlik Forumu Vakfı] (PFM) tarafından hazırlanmıştır. Vakıf 2007 yılından itibaren Polonya'da yabancıları desteklemektedir. Polonya mevzuatları ve gelenekleri yabancıları anlatıyoruz, Polonya gerçeklerini tanımakta yardımcı oluyoruz, kültür farklarını öğretiyoruz.

Polonya Göçmenlik Forumu
Ul. Szpitalna 5/14, 00-031 Warszawa
www.facebook.pl/PolskieForumMigracyjne
www.forummigracyjne.org
tel. 22 110 00 85

Yayım "Polonya'da mali konular" projesi çerçevesinde Polonya Merkez Bankası (NBP) tarafından finanse edilmiştir. 2017 yılı